

NOTAT

**Ministeriet for fødevarer,
landbrug og fiskeri**
Fødevarestyrelsen

Center for Jura og Kontrol
J.nr. 2021-24-161-00149
Ref. MING/MAGLA/CARGL
Den 9. maj 2022

Notat om regelefterlevelsen på dyrevelfærdsområdet for kontrolåret 2020

Problemstilling

Det fremgår af Veterinærforlig III, at forligskredsen årligt skal forelægges en status på regelefterlevelsen på dyrevelfærdsområdet med henblik på at vurdere behov for yderligere tiltag. Fødevarestyrelsen har derfor udarbejdet Dyrevelfærdsrapporten 2021 med resultaterne af dyrevelfærdskontrollen udført i 2020. I dette notat forelægges rapportens resultater samt iværksatte initiativer. Dyrevelfærdskontrollen består af kontrol med dyrevelfærd i besætninger (besætningskontrollen), kontrol med dyrevelfærd på transportere (transportkontrollen) samt kontrol med dyrevelfærd på slagterierne. Det bemærkes, at antallet af besætningskontroller og en del af transportkontrollen i 2020 blev reduceret på grund af Covid-19.

1. Besætningskontrollen

1.1. Resultater fra besætningskontrollen

Fødevarestyrelsen udførte i 2020 dyrevelfærdskontrol i 775 besætninger i forbindelse med den ordinære kontrol. Dette tal lå til sammenligning på 1.603 besætninger i 2019. Kontrolresultaterne viser blandt andet, at andelen af grisebesætninger, der har fået en sanktion, er faldet fra 36 pct. i 2019 til 33 pct. i 2020, og at andelen af kvægbesætninger, som har fået en sanktion, ligger på samme niveau som sidste år med 31 pct. Det kan desuden oplyses, at 85,5 pct. af samtlige kontrollerede besætninger i 2020 havde rettet op på overtrædelserne ved første opfølgende kontrolbesøg. Dette tal lå til sammenligning på 86,3 pct. i 2019.

Følgende kontrolområder har givet anledning til det højeste antal sanktioner hos besætninger med grise:

- Syge/tilskadekomne dyr får ikke fornøden pleje/behandling: 50 indskærpelser og 9 politianmeldelser.
- Dyr har ikke permanent og tilstrækkelig adgang til beskæftigelses- og/eller rodemateriale: 56 indskærpelser.
- Krav til indretning af svinestald er ikke opfyldt: 47 indskærpelser.
- Optegnelser over medicinsk behandling føres og/eller opbevares ikke: 39 indskærpelser

For kvæg har godt halvdelen af indskærpelserne været af administrativ karakter og er ikke direkte relateret til dyrevelfærd, idet der stadig er mange besætninger, der har fået indskærpelse for, at erhvervsmæssige dyrehold ikke har haft et årligt dyrlægetilsyn. Følgende kontrolområder har – ud over de administrative forhold – givet anledning til flest antal sanktioner i besætninger med kvæg:

- Fodring og vanding opfylder ikke fysiologiske og sundhedsmæssige behov: 26 indskærpelser.
- Syge/tilskadekomne dyr får ikke fornøden pleje/behandling: 15 indskærpelser og 1 politianmeldelse.
- Dyrene behandles ikke forsvarligt: 10 indskærpelser.

1.2. Iværksatte tiltag ifm. besætningskontrollen

På baggrund af de seneste års kontrolresultater blev det i 2020 besluttet at øge velfærdskontrollen med grise- og kvægbesætninger fra august 2021 til og med 2024. Dette indebærer, at kontroltrykket er øget fra ca. 5 pct. til ca. 10 pct. af besætningerne i den pågældende periode for de to dyrearter. Halvdelen af kontrollerne vil udelukkende fokusere på dyrevelfærd, mens de resterende kontroller blandt andet også indeholder kontrol med hygiejne og smittebeskyttelse. Fra 1. januar 2022 er der desuden på blandt andet dyrevelfærdsområdet indført to – frem for ét – gebyrbelagte opfølgende kontrolbesøg efter anmærkninger. Derudover har der de seneste år været øget fokus på håndtering af syge og tilskadede dyr i grisebesætninger. Fødevarestyrelsen gennemfører en kampagne i 2021 og 2022 med fokus på dette område. Ligeledes er der i kontrollen øget fokus på kvægbesætninger, og der bliver gennemført en kampagne hos udegående kødkvæg i 2022 med fokus på dyrevelfærd.

2. Transportkontrollen

Transportkontrollen gennemføres af Fødevarestyrelsen og politiet. Fødevarestyrelsens kontrol udføres ved direkte eksport fra besætninger, på samlesteder og på slagterier. Kontrollen ved direkte eksporter og samlesteder udføres både som en 100 pct. kontrol i forbindelse med dyrenes sundhed, velfærd og transportegnethed (eksportsyn), og som en risikobaseret stikprøvekontrol i forbindelse med bl.a. køretøjet og ledsager-dokumenter. Kontrollen på slagteri gennemføres som en stikprøvekontrol, hvor der udføres kontrol ved transportkøretøjernes ankomst til slagteriet (stikprøvekontrol ved aflæsning). Politiets kontrol udføres på de danske veje, oftest med dyrlægefaglig bistand fra Fødevarestyrelsens Veterinærrejseshold.

2.1. Resultater fra transportkontrollen

Fødevarestyrelsen og politiet udførte tilsammen 6.001 transportkontroller i 2020. Fødevarestyrelsen udførte 5.106 af disse kontroller, mens politiet udførte de resterende 895 kontroller.

2.1.1. Fødevarestyrelsens kontrol

Ud af de 5.106 kontroller, som Fødevarestyrelsen udførte i 2020, blev der givet 859 sanktioner, hvoraf 415 sanktioner var relateret til transportegnethed. Der blev således givet sanktioner relateret til transportegnethed i 8,12 pct. af alle transportkontrollerne. Til sammenligning lå dette tal på 10,1 pct. i 2019. De 5.106 kontroller var fordelt på hhv. 4.334 kontroller på samlesteder og direkte transporter og 772 kontroller ved ankomst til slagteri. I forhold til transportkontrollen ved samlesteder og direkte eksporter er der totalt i 2020 givet 469 sanktioner, svarende til en sanktionsprocent på 10,8 pct. Til sammenligning lå dette tal på 12 pct. i 2019. I forhold til transportkontrollen på slagteriet er der totalt i 2020 givet 390 sanktioner, svarende til en sanktionsprocent på 50,5 pct. Til sammenligning lå dette tal på 46,8 pct. i 2019. Dermed ses et fald i sanktioneringsprocent på samlesteder og direkte eksporter samt en stigning på slagterier.

2.1.2. Politiets kontrol

Politiet udførte 895 stikprøvekontroller i forbindelse med transport af dyr i 2020, hvor Fødevarestyrelsens Veterinærrejseshold jævnligt deltager med dyrlægefaglig bistand. Resultaterne viser, at der blev fundet overtrædelser hos ni pct. af de danske transportvirksomheder, mens tallet var 13 pct. hos de udenlandske transportvirksomheder. Til sammenligning lå tallene i 2019 på henholdsvis otte pct. for de danske og 14 pct. for de udenlandske transportvirksomheder.

2.2. Iværksatte tiltag

I den politiske aftale fra 18. december 2018 om dyretransporter var aftaleparterne enige om, at løfte kvaliteten af kontrollen med transportegnethed ved at øge embedsdyrlægens synstid af det enkelte dyr. Den øgede synstid vurderes samlet set at have medført en bedre regelefterlevelse. Således kan det ses, at besætningsejerne i 2020 er blevet bedre til at sortere grisene, og at antallet af sager relateret til grises transportegnethed i 2020 (231 sager) er faldet markant sammenlignet med 2019 (372 sager), svarende til et fald på 38 pct.

I den politiske aftale blev det ligeledes besluttet at øge antallet af indladningskontroller fra under 10 kontroller om måneden til 250 kontroller om måneden, aktuelt svarende til godt 10 pct. af de årlige transporter. Regeringen besluttede at forlænge den styrkede kontrol af dyretransporter i 2019, og en ny politisk aftale blev indgået den 25. juni 2020 om et helhedsorienteret, mere risikobaseret og datadrevet kontrolkoncept for dyretransporter. Det er Fødevarestyrelsens forventning, at det nye kontrolkoncept for transport af dyr, fortsat vil styrke dyrevelfærden i forbindelse med transport af dyr igennem hele transportkæden. De nye kontrolindsatser vil samlet styrke effekten af kontrollen og videreudvikle den risikobaserede tilgang og den datadrevne kontrol.

Fødevarestyrelsen har fortsat løbende kontakt til landbrugserhvervet samt flere dyrevelfærdsorganisationer via dialogforum med deltagelse fra bl.a. Landbrug & Fødevarer, SEGES, Dyrenes Beskyttelse, Danske Svineproducenter og Danske Slagtermestre for at drøfte tiltag for bedre dyrevelfærd under transport.

3. Kontrol på slagterierne

På slagterierne skal dyrene bedøves og aflives så skånsomt som muligt. Det betyder, at slagterierne skal overholde en række krav til faciliteter, slagtepersonale, apparatur og metoder. Fødevarestyrelsen kontrollerer, om slagterierne overholder disse krav.

3.1. Resultater fra kontrol på slagterierne

Der er i ti tilfælde foretaget politianmeldelse af et slagteri på grund af manglende stikning/afblødning af grise efter bedøvelsen. Dette er en stigning i forhold til tidligere år. Umiddelbart er der ikke tegn på, at dyrene ikke har været bedøvet og derved lidt overlast i forbindelse med den manglende afblødning.

Følgende resultater kan særligt fremhæves i forbindelse med dyrevelfærdskontrol på slagterier og slagtehuse:

- Manglende stikning/afblødning: 4 indskærpelser, 2 påbud og 10 politianmeldelser
- Dyrene behandles ikke forsvarligt: 8 indskærpelser og 2 politianmeldelser
- Hårdhændet inddrivning: 4 indskærpelser og 3 politianmeldelser

3.2. Iværksatte tiltag

Der vil i 2022 være en prioriteret indsats om kontrol af slagteriernes aflivningsudstyr.